

Banka (okr. Piešťany), kostol sv. Martina

Pohľad do interiéru kostola počas výskumu.

Zvyšky kamenného prahu pôvodného portálu a stredovekej podlahy odkryté v južnej stene lode.

Hroby objavené pri západnej stene stredovekej lode kostola.

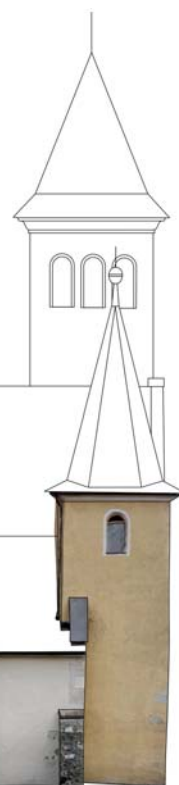

Náhrobný kameň kamenára Bernarda Juliniho z roku 1682, objavený počas výskumu pri rozoberaní oltára postaveného v rokoch 1930 – 1931.

Nádoba objavená pod podlahami pri južnej stene lode kostola.

Funkcionalistická prístavba (1930 – 1931)

Fotogrametria „starej“ časti kostola (13. – 17. stor.)

0 2 m

Fotogrametria „starej“ časti kostola, v ktorej prebiehal výskum.

Výsledky výskumu

Miesto výskumu: Banka (okr. Piešťany)

Poloha: kostol sv. Martina

Realizácia výskumu:
Mgr. Peter Gabor
Mgr. RNDr. M. Samuel

Rok výskumu: 2018

Druh výskumu: zisťovací

Druh náleziska: sakrálna stavba

Datovanie: stredovek (13. – 15. stor.), novovek, 1930 – 1931

Výskum nadviazal na výsledky zisťovacieho archeologického výskumu uskutočneného v roku 2016. Vtedy sa podarilo identifikovať najstaršiu podobu kostola ako malej jednolodovej stavby s polkruhovou apsidou, postavenej najneskôr na začiatku 13. stor. Počas tohtoročnej sezóny sa odstránila na celej ploche podlaha a takmer meter hrubý násyp pod ňou (1930 – 1931). Násyp vznikol z asanovaných južných stien kostola a obsahoval aj niekoľko stredovekých architektonických článkov z pôvodnej stavby (kvádriky, ostenia a pod.). Násyp ležal na tehlovej dlažbe položenej niekedy medzi rokmi 1780 – 1788. Ukázalo sa, že dlažba je pod stredným poľom klenby vyskladaná tak, že tehly vytvárali motív kríža. Podlahu sme rozobrali na dvoch miestach, kde sme situovali archeologické sondy. Prvá v západnej časti lode nadviazala na staršiu sondu S2. Pod niveletou renesančnej podlahy sa nachádzali kontexty súvisiace s jej zhotovením (suťový násyp a vyrovnávacie vrstvy), nižšie sa nachádzali zvyšky stredovekej podlahy porušené novovekým pochovávaním. Stredoveké pochovávanie v kostole dokladajú dva hroby zapustené cez staršiu sídliskovú vrstvu do intaktného podlažia. Oba hroby nemali obvyklú orientáciu v smere V – Z, ale boli uložené paralelne so základmi západnej steny lode s hlavou uloženou na južnej strane. Neobsahovali žiaden datovací materiál. Ďalšiu sondu S7 sme vyhlbili pri južnej stene kostola v snahe odkryť zvyšky pôvodného vstupu. Ukázalo sa, že vstup sa nenachádzal uprostred južnej steny lode, ale bol posunutý západným smerom. Odkryli sme časť kamenného prahu a pred ním stredovekú maltovo hlinitú podlahu. Zdá sa, že počas celého úseku stredoveku, až do prestavby v 17. stor. mal kostol len jednu, hoci možno obnovovanú podlahu. Zaujímavým epigrafickým nálezom bola kamenná náhrobná doska miestneho kamenára Juliniho. Tento zrejme najstarší zachovaný náhrobok kamenára na Slovensku dokladá spoločenský a majetkový vzostup špecializovaných remeselníkov v súdobej spoločnosti.

REALIZUJEME ZÁCHRANNÉ ARCHEOLOGICKÉ VÝSKUMY

(tel.: +421-902-925620)